

PROTS R. O. Role and meaning of military-patriotic education of youth at historical existence of the society.

The article deals with the role and meaning of military-patriotic education of youth at historical existence of the society. We proved that the question of military-patriotic education of youth is tightly connected with the military culture of the society, its social role and with its meaning in the process of nation and state formation.

Key words: patriotic education, military-patriotic education, military culture, Cossacks, ethnic pedagogy.

**Рашковська В. І.
Кримський економічний інституту ДВНЗ**

ДУХОВНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: МОРАЛЬНО-ЦІННІСНИЙ АСПЕКТ

У статті наведені та проаналізовані педагогічний потенціал моральних та ціннісних аспектів духовного розвитку особистості майбутнього вчителя у сучасній педагогіці

Ключові слова: педагогіка, християнська педагогічна спадщина, духовна освіта, православна культура.

Актуальність проблеми. На межі ХХ–ХХІ ст., в епоху глобальної переоцінки цінностей, особливо актуальною стає проблема моральності та ціннісного вибору особистості майбутнього вчителя. Сучасні освітяни мають напрацьоване педагогічне підґрунтя з морально-духовного виховання. Проте перешкодою на шляху його використання стає неготовність самих педагогів духовно розвивати молоде покоління. У цьому зв'язку одним з найважливіших завдань стає духовний розвиток самих педагогів для вирішення провідних завдань освіти.

Сучасні наукові розробки освітян знову звертаються до християнської аксіології, надбання якої доцільно інтегрувати зі світськими педагогічними досягненнями з метою успішного вирішення проблеми духовного розвитку. Необхідність такої інтеграції пов'язана з тим, що сучасні ліберально-демократичні цінності, поза системою морально-ціннісних координат, можуть стати руйнівними. У сьогоденні домінує плюралізм цінностей на ґрунті якого неможливо виховати моральну особистість. Саме тому стає доцільним повернення до християнських моральних цінностей. Історія довела стійкість та спадкоємність християнських цінностей у всіх ланках суспільного життя, в т. ч. і в освіті.

У статті “Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей” О. В. Сухомлинська пише: “У

ситуації гострого дефіциту ціннісних установок і орієнтацій християнські моральні цінності, які є основою гуманістичних цінностей, відіграють дедалі вагомішу роль у сучасному вихованні дітей і молоді” [8, с. 13]. Нашій педагогіці необхідно йти шляхом пильного, вдумливого вивчення і відродження християнської духовної скарбниці, яка напрацювала досвід духовного розвитку особистості.

Тема статті пов'язана з планом НДР Кримського економічного інституту ДВНЗ “Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана”: “Соціально-культурологічні фактори економічного розвитку АРК”.

Мета. Навести та проаналізувати морально-ціннісні аспекти духовного розвитку особистості майбутнього вчителя у сучасній педагогіці.

Основний зміст. Завдання духовного розвитку особистості майбутнього вчителя пред'являє високі вимоги до його внутрішнього світу, зокрема до моральності та ієрархії цінностей на яких ґрунтується професійна діяльність та особисте життя. Ще давньоруська писемність акцентувала на тому, що вчитель, як наставник, має дати учню не тільки знання, але й відкрити шлях до добродесного життя. Тому на Русі наголошувалося, що немає користі від діяльності вчителя, коли він сам не дотримується норм високої моральності. У давньоруських літературних пам'ятках зазначається, що деякі вчителі навчають інших, а самі цих повчань не дотримуються. Вони подібні гусярам, які дають людям прекрасні звуки, а самі їх не чують [2, с. 172].

Моральний розвиток особистості є важливою складовою багатьох шкіл виховання. Мета, як у релігійного, так і у світського виховання однакова – виховання високоморальної особистості, яка прагне досконалості. Така мета присутня в народній педагогіці у вигляді досвіду та мудрості народу, що втілюється в обрядах, фольклорі, укладі народного життя. Г. С. Сковорода у творі “Начальная дверь ко христіанскому благодравію” акцентував на сутності морального виховання, яке має бути “дверима до благодравія”.

У кожній з наведених педагогік (народна, релігійна, світська) виховний процес тісно пов'язується з системою цінностей. О. Вишневський називає виховання процесом введення людини в систему цінностей. Він пише: “Очевидно, що між системою цінностей і стратегією виховання існує взаємна залежність. Цінності визначають зміст виховання, а виховання

прагне прищепити молоді віру у прийнятті цінності. Але в цьому симбіозі все ж переважає система цінностей, бо вона йде від самого життя народу, його історичного досвіду, політичної ситуації, від віри, потреб і прагнень до самореалізації тощо. І, власне, у цьому сенсі щодо стратегії виховання система цінностей є визначальною, життєдайною. Яку систему цінностей суспільство вибирає, таким мусить бути і характер виховання в сім'ї, школі, суспільстві. Виховання – це введення людини в систему цінностей” [1, с. 3].

Необхідність вирішення цих питань в освіті посилює увагу до наукових розробок проблем, які характеризують ціннісні орієнтації майбутнього вчителя. Питання морально-ціннісного виховання особистості знайшло висвітлення у вітчизняній та світовій педагогічній думці. Дослідженню цієї проблеми приділяли увагу в своїх роботах Г. Ващенко, Б. Д. Грінченко, Ф. А. Дистервег, П. Ф. Каптерев, Я. А. Коменський, Д. Локк, Й. Г. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, Г. С. Сковорода, М. М. Манасейна, Л. М. Модзалезський, М. І. Пирогов, С. Ф. Русова та ін. Дослідники наполягали на тому, що моральне виховання особистості має проходити у дусі християнського благочестя. У цьому плані порушувалися питання взаємозв'язку християнської культури і моралі у монографіях та наукових статтях Г. Ващенко, Б. Д. Грінченка, М. С. Грушевського, І. Огієнка, С. Ф. Русової та ін.

Культура, яку дає освіта, не повинна віддаляти людину від релігії та тих цінностей, які залишаються актуальними у нашому сьогоденні. У статті “Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей” О. В. Сухомлинська пише: “В останнє десятиліття дедалі більше політичних і культурних діячів, учителів, батьків звертаються до християнських моральних цінностей як найбільш стійких, універсальних, не підвладних політичній і ідеологічній кон'юнктурі. Це означає, що сучасне українське суспільство поступово підходить до визнання й освоєння етичних основ християнських цінностей, від яких воно було штучно відлучено протягом багатьох десятиліть”.... [8, с. 13].

Проблема педагогічних шляхів духовного розвитку особистості майбутнього вчителя складна і багатоаспектна, вона вимагає ґрунтовного теоретичного і практичного опрацювання. При обранні напрямів духовного розвитку особистості доцільно використати все багатство освітянських ідей минулого, шукати органічного синтезу всього цінного, що напрацьовано, як у національній, так і у світовій педагогіці. У “Концепції національного

виховання” вказується: “Збагачення духовності особистості передбачає освоєння як національних так і світових надбань культури. Національне і загальнолюдське мусять розглядатися як дві сторони єдиного загальнолюдського процесу, адже немає самого по собі загальнолюдського. Воно завжди функціонує завдяки національному і виявляє себе через національне. Глибинне освоєння, збагачення національного є водночас освоєння загальнолюдського, його збагачення” [5].

Органічне поєднання національного і загальнолюдського у розвитку духовності людини містить християнська педагогічна спадщина. Аксиологічні аспекти педагогічної спадщини християнських шкіл доцільно інтегрувати з надбаннями сучасної педагогіки на шляхах вирішення проблеми духовного розвитку особистості майбутнього вчителя. Зокрема, глибокі напрацювання з наведеної проблеми зустрічаємо у патристичній літературі. Так, Климент Олександрійський (II ст.) у книзі “Педагог” вказував: “Область педагога – практика, а не теорія, не навчання, а моральне вдосконалення – ось його мета: життя мудреця, а не вченого... Оскільки педагог є практиком, то він перш за все займається порядками морального життя... Він запрошує до виконання обов’язків, сповіщаючи найчистіші поняття про моральність, з іншої сторони показує сучасному поколінню взірці часів минулих” [4, с. 29].

У цьому зв’язку актуалізується питання вивчення педагогічних підходів до основ духовного розвитку особистості у давніх християнських школах: грецькій, сирійській і латинській. Три давніх християнських школи (грецька, сирійська і латинська) заклали основи християнської педагогіки, що органічно поєднала духовні та національні особливості у вихованні особистості. Ці школи мали спільну мету – навчити християнському життю, а форми і методи освітянської роботи розвивалися, виходячи із національних традицій.

Проаналізуємо особливості педагогічних спрямувань наведених християнських шкіл. Характерною ознакою грецької національної духовної освіти було прагнення до цілісного знання, до філософії, як всеогортаючого начала, що виховує душу людини і передає вищу красу та моральність особистості. Істинним філософом називалася не та людина, яка багато знає, а та, яка являє гідну своїм знанням, поведінку. Прикладом грецької національної духовної освіти є Олександрійська духовна школа, заснована за переданням, святим Марком. Видатні її представники – Пантен, Климент

Олександрійський, Ориген формулювали мету школи як набуття “ґрунтованого на Одкровенні досконалого і цілісного знання, нерозривно пов’язаного з високим моральним характером” [7, с. 48]. В ідеальному смислі грецька освітня система представляла єдиний організм, очолюваний філософією, проте філософські знання тісно пов’язувалися з моральними якостями особистості.

Другий тип національної духовної освіти представлений сирійською школою. На відміну від Олександрійської, у ній головний акцент робився на точне і повне запам’ятовування матеріалу не лише за змістом, але й за формою. У такому спрямуванні відобразилися національні відмінності між грецькою та семітичною нацією до якої належали сирійці. Тобто, якщо грек прагнув синтезу і умогляду, то сирієць виявляв особливу схильність до позитивного і аналітичного мислення [7, с. 52].

Найвищою точкою розвитку сирійської християнської освіти стала Антиохійська школа, а видатним її представником – Іоанн Златоустий. Для сирійця на першому місці стояли інтереси морального і науково-практичного характеру. Тому в сирійській школі головний акцент робився на єдності науково-практичних знань з моральним розвитком особистості. Варто наголосити, що обидві школи мали спільну рису. Як грецька, так і сирійська школа вважали ведучою складовою успішного пізнання – моральність особистості.

Необхідно зауважити, що в якості методичного та категоріального апарату сирійці користувалися системою Аристотеля, а методичною основою Олександрійської школи була система Платона. Філософські системи двох античних філософів – Платона і Аристотеля стали світоглядним підґрунтям двох способів пізнання та інтелектуальних надбань у християнських школах. Особистості, які на перше місце ставили питання форми, шукали підтримку в Аристотеля, в його діалектиці та риторичі, а, особистості, які прагнули умогляду, духовного збагнення сутності речей, йшли за Платоном.

Третій тип давньої християнської школи – латинська. Для римлянина незаперечним було домінування практичного, суспільного начала над умоглядним. Тому основою педагогіки стала ідеологія громадянської общини. Звідси впливав і характер Римської школи – прагнення виховати громадянина для гідної державної і громадської діяльності. Одним із визначних подвижників цієї школи був блаженний Августин. Римська школа

спрямовувала зусилля на громадянське та патріотичне виховання, яке тісно перепліталось з моральним вихованням особистості [7, с. 52].

Отже, християнські школи, з педагогічної точки зору, були методично різними, кожна з них напрацювала свої індивідуальні принципи духовної освіти і методи виховання, що витікали з національних відмінностей. Проте спільним і провідним в освіті всіх трьох шкіл було головне – необхідність наявності ведучої складової освіти – морально-духовних якостей особистості. Педагогічна спадщина християнських шкіл залишається актуальною і в нашому сьогоденні, оскільки спрямована на синтез науки, філософії, моралі з врахуванням саме національних відмінностей у методичних підходах до проблеми духовного розвитку особистості майбутнього вчителя.

Традиції наведеного спрямування у духовній освіті були продовжені вітчизняною православною культурою. Національне православне розуміння мети духовної освіти полягає в “освіті внутрішньої людини”, “людини серця”. Наведену думку добре втілює православне мистецтво. Вітчизняна православна мистецька спадщина належить до “культури серця”, “культури духовності”. Для того, щоб збагнути “скарби її премудрості”, необхідно мати “розум, що стоїть у серці”, володіти своїм сердечним центром. Саме завдяки сердечному центру проходить “онтологічний дотик” при спілкуванні з мистецтвом. Найголовнішим у спогляданні православного мистецтва є те, що справжнє його розуміння неможливе без змін внутрішнього світу особистості. У центрі теорії православного мистецтва стоїть діяльність з морально-духовного вдосконалення особистості. Естетичний духовний досвід у православ’ї спонукає людину до необхідності духовного впорядкування внутрішнього світу.

Мистецтво на Русі розумілося як посередник позапонятійного осмислення істини, як джерело духовного вдосконалення людини. Слушною є думка О. П. Рудницької про культуровідповідність мистецької освіти. Реалізація її педагогічного впливу передбачає прилучення до скарбниці світових і національних художніх цінностей з метою духовного розвитку особистості майбутнього вчителя, формування його творчих здібностей, світоглядної позиції, здатності до морально-естетичного самовдосконалення [6, с. 47].

Православна культура збагатила людство мистецтвом, яке відображає “етичну педагогіку”. Зокрема, у центрі творів давньоруського мистецтва завжди стоїть моральна проблематика. Взірці давньоруського мистецтва засвідчують продовження концептуальних підходів давніх християнських шкіл, що подали синтез духовних і національних цінностей у вихованні особистості. Правила давньоруського книгописання свідчили, що будь-який текст повинен бути повчальним. Незалежно від того, що писав давньоруський книжник: літопис, житіє, проповідь, він усвідомлював себе вихователем, учителем моральності.

Зразком повчальної літератури у національній православній спадщині є “Повчання Володимира Мономаха своїм дітям” (поч. XII ст.). Цей своєрідний заповіт, в якому князь, посилаючись на авторитет Святого Письма, святоотецьку спадщину, власний досвід, дав дітям науку й пораду, як не занепасти своїй душі, як прагнути миру в державі, ставити загальнодержавні інтереси вище родинних, не оминати вбогих і сиріт, берегти людське життя.

У “Слові про закон і благодать” (XI ст.) наш перший митрополит Іларіон подав духовно-моральну сутність православ'я: “Писаний закон віри без благодаті мало що означає”. “Закон”, даний на “приуготовлення” благодаті, але він не є благодать: закон підтверджує, але не просвіщає. Благодать живить розум, а розум пізнає істину” [3]. Благодать в Іларіона розуміється як духовно-моральна категорія перемоги добра в душі людини й витіснення зла. Закон, на думку Іларіона, роз'єднує народи, оскільки виділяє серед них якийсь один народ. Благодать дається всім народам, вона з'єднує їх в єдине ціле, є тотожною істині, дає виправдання земному існуванню людини [3].

Наведене моральне спрямування довершено відображає православне образотворче мистецтво. Православне образотворче мистецтво представляє своєрідний духовний текст, невербальну форму подачі християнських цінностей художніми засобами. Православна мистецька спадщина залишається повчальною і для нашого сьогодення. На Русі домінувала думка про те, що всі здобутки мистецтва повинні бути “учительними”, повинні формувати усвідомлення людиною змісту життя, вдумливого, осмисленого погляду на світ, усвідомлення істинної шкали цінностей.

Розглянемо наведений аспект на прикладі православного образотворчого мистецтва, що акцентує на значущості гармонійно

впорядкованого внутрішнього світу особистості. Так, у православному храмі, на відміну від античного, головна увага зосереджується не на зовнішній архітектурі, а на організації внутрішнього простору. Принцип підпорядкування екстер'єру храму його інтер'єру є своєрідним втіленням православного розуміння напряду духовного зростання – від внутрішнього до зовнішнього. У християнстві саме внутрішній світ людини вважається найбільш значущим, оскільки є основою духовного розвитку особистості. Ніякими зовнішніми зусиллями не можна досягти досконалого життя ні особистого, ні суспільного. Тільки, відновивши істинні цінності всередині себе, людина стає здатною відновити їх назовні.

Довершеність архітектурних форм, сповнених символічного змісту, свідчить про гармонійну впорядкованість оточуючого світу й нагадує людині про необхідність гармонійного впорядкування власного внутрішнього світу. Мистецтво стає реальною силою, яка дає усвідомлення необхідності преобразити й просвітити свій внутрішній світ, встановити ієрархію цінностей.

Духовний розвиток особистості майбутнього вчителя передбачає обов'язкове вміння правильно вибудувати ієрархію цінностей, зробити правильний моральний вибір, духовно самовизначитися. Надзвичайно важливо яким цінностям надає перевагу вчитель. Ціннісні орієнтації органічно поєднують світогляд майбутнього вчителя з педагогічною позицією.

Отже, православна мистецька спадщина залучає особистість до шляху духовного зростання. Її залучення у сучасну педагогіку сприятиме відтворенню як загальнолюдських, так і національних цінностей. При цьому буде виконуватись культуротворча функція освіти, яка забезпечить передачу, відтворення та розвиток православної культури засобами освіти.

Зв'язок світоглядних, ціннісних та гносеологічних орієнтацій особистості навела О. П. Рудницька у книзі "Педагогіка: загальна та мистецька". Вона писала: "Так, основою світогляду є знання та індивідуальний досвід особистості, які характеризують гносеологічну функцію мистецтва. На основі знань формуються переконання, чуттєві відгуки на життєві й художні явища, які сприяють реалізації виховної функції мистецтва. Взаємозв'язок пізнавальної й практичної діяльності спрямовують розвиток ціннісних орієнтацій людини, що визначають соціально-організуючу і аксіологічну функції мистецьких творів" [6, с. 51].

Мистецтво – це система цінностей та система знань про світ в цілому. Крім багатства пізнавального матеріалу мистецтво містить високу педагогічну дієвість. Світоглядний зміст мистецтва О. П. Рудницька охарактеризувала за допомогою двох понять – “художня картина світу” та “художня концепція людини” [6, с. 52]. З нашої точки зору, варто було б додати до них ще й “художню аксіологію”.

Православ'я наголошує, що особистість здатна жити справжнім духовним життям, коли вибудувала істинну шкалу цінностей. З цією метою особистість має навчитися визначатись у головному спрямуванні – до чого вона схилитися – до цінностей зовнішніх чи внутрішніх, матеріальних чи духовних. У цьому зв'язку вчитель повинен зуміти пояснити яку орієнтацію особистості надають внутрішні та зовнішні цінності. Коли внутрішня орієнтація особистості надає перевагу духовним цінностям, а не матеріальним інтересам, то таку тенденцію можна розглядати, як спрямування особи до духовних основ життя. Там, де немає такої спрямованості, стається застій духовного життя. Якщо людина захоплюється лише матеріальними аспектами свого життя, ігнорує і не надає належної уваги духовним, вона постійно порушує духовні закони. Цим вона спотворює не тільки духовні основи життя, а й земне своє існування. Тому педагог повинен зуміти роз'яснити аксіологічні аспекти зовнішніх та внутрішніх цінностей учням і спрямувати до їх правильного вибору.

Складність правильного вибору полягає в тому, що внутрішні, духовні цінності невидимі. Особистість завжди стоїть перед вибором, вона перебуває на межі світів – духовного і матеріального, світу внутрішніх, духовних в світу зовнішніх, матеріальних цінностей. Правильний вибір – це основа онтологічних рішень особистості. Як писав Ф. Тютчев: О вещая душа моя! / О сердце, полное тревоги, / О, как ты бьешься на пороге / Как бы двойного бытия!.. [9, с. 232].

Педагогіка повинна навчити вмінню зробити правильний вибір, спроектувати назовні напрацьований духовний досвід: з внутрішнього простору перенести в зовнішній. Тільки духовна особистість може збагнути, наскільки значущими є для неї цінності духовні, які неможливо виміряти, зважити, показати. Тому і стає таким значущим духовний розвиток майбутнього вчителя. Майбутній учитель повинен мати здібності до

культурної ідентифікації, усвідомлення приналежності до вітчизняної культури та інтеріоризації її цінностей.

Отже, для того, щоб навчити особистість правильному вибору, необхідно, щоб система освіти опиралася на світогляд, в основі якого були б духовні цінності, духовні і моральні орієнтири. Важливим підґрунтям наведеної системи виховання повинно стати усвідомлення того, що християнські цінності і християнські традиції є основою нашої культури і моральності, джерелом культурологічних досягнень українського народу впродовж тисячолітньої історії.

Результатом такого виховання стане набуття особистісної внутрішньої системи цінностей, що стане підґрунтям майбутнього життя і вчительської діяльності. При цьому варто особливо підкреслити, що система православних цінностей відбивається не в переліку дозволеного і недозволеного, а у внутрішній спрямованості, в особистому вільному виборі. Правильний вибір здійснюється за умови такої "побудови" особистості, при якій об'єктивні цінності вищого порядку не знищуються матеріальними цінностями.

Таким чином, всі духовні та моральні пошуки особистості пов'язані з певним типом культури. Цінність православної спадщини ґрунтується на тому, що православ'я зуміло побачити природу людини, як духовно орієнтованої істоти, для якої світ духовних цінностей є не менш значущим, ніж світ матеріальних інтересів. Підкреслюючи невимірну цінність особистості, православна культура наполягає на важливості вдосконалення внутрішнього світу особистості, щоб уникнути "розорення душі".

Висновки

1. Педагогічна спадщина давніх християнських шкіл (грецької, сирійської і латинської) залишається актуальною для сучасної педагогіки, у моральному розвитку особистості.

2. Інтеграція православ'я та освіти у нашому сьогоденні – це не пошук "нових освітянських систем", а повернення до духовних основ суспільного життя засобами православної культури. Освіта – це процес цілеспрямований, який повинен підніматися до кращих традицій національної культури.

3. Відродження в освіті кращих традицій національної культури передбачає залучення особистості до національної аксіології світобачення, світовідчуття, світоосвоєння.

4. Педагогічний потенціал православного розуміння мети духовного розвитку особистості полягає в "освіті внутрішньої людини", "людини серця", що довершено втілює православне мистецтво. Православне мистецтво художніми засобами наводить онтологічні орієнтири у визначенні ієрархії цінностей особистості майбутнього вчителя, що мають ведуче місце у його педагогічній діяльності.

5. Духовний розвиток особистості майбутнього вчителя передбачає його вміння вибудувати ієрархію цінностей, зробити правильний моральний вибір, духовно самовизначитися. Одним із засобів духовного розвитку є православне мистецтво. Православне мистецтво представляє своєрідний духовний текст, невербальну форму подачі та ієрархію цінностей художніми засобами. Воно містить високий навчальний та виховний потенціал, оскільки в його здобутках художньо-композиційними засобами подаються не лише духовні цінності свого часу, але й сутнісні проблеми буття, що не втратили своєї актуальності.

Наведений перелік переконливо свідчить, що впровадження морально-ціннісних аспектів православного мистецтва сприятиме духовному розвитку особистості майбутнього.

Використана література:

1. Вишневецький О. Сучасне українське виховання. Педагогічні нариси – Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти; Львівське обласне педагогічне товариство ім. В. Г. Ващенко, 1996. – 238 с.
2. Златоструй. Древняя Русь X–XIII вв. / под ред. А. Г. Кузьмина, А. Ю. Карпова. – М.: Мол. гвардия, 1990. – 302 с.
3. Иларион, митрополит. Слово про Закон і благодать. – К.: Обереги, 1995. – 43 с.
4. Климент Александрийский. Педагог / пер. с греч. Н. Н. Корсунского и свящ. Георгия Чистякова. – Афины: Учебно-экуменический центр ап. Павла, 1996. – 291 с.
5. Концепція національного виховання // Освіта. – 26.10.1994.
6. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька. – К.: Освіта, 2002. – 270 с.
7. Сурова Л. В. Методика православной педагогики. – Клин: Христианская жизнь, 2000. – Ч. 1: Педагогика. Школа. Человек. – 64 с.
8. Сухомлинська О. В. Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських цінностей // Шлях освіти. – № 4. – 2002. – С. 13-18.
9. Тютчев Ф. И. Избранное. – М.: Московский рабочий, 1985. – 400 с.

РАШКОВСКАЯ В. И. Духовное развитие личности будущего учителя: морально-ценностный аспект.

В статье приведен и проанализирован педагогический потенциал моральных и ценностных аспектов духовного развития личности будущего учителя в современной педагогике.

Ключевые слова: педагогика, христианское педагогическое наследие, духовное образование, православная культура.

RASHKOVSKAYA V. I. Духовное development of personality of future teacher: morally-valued aspect.

In the article pedagogical potential of spirit development of personality of future teacher in moral and value paths of modern pedagogics is analysed.

Keywords: pedagogics, christian pedagogical legacy, spiritual education orthodox culture.

Савчук Г. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕПЕРТУАРУ ХОРОВОГО КОЛЕКТИВУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРОЦЕСУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Формування професійних якостей вчителя – хормейстера тісно пов'язане з його художньо-творчою діяльністю в загальноосвітній школі та середніх спеціальних навчальних закладах, тому актуальною є проблема вдосконалення музично-педагогічної підготовки шляхом впровадження в навчальний процес професійного, грамотно підбраного навчального репертуару для хорового класу – однієї з провідних дисциплін в системі підготовки майбутнього вчителя музики.

Ключові слова: хоровий клас, репертуар, навчальні програми, хорові твори, музичні жанри, концертна діяльність, заочний відділ.

Розвиток української держави передбачає необхідність виховання нового типу особистості з високим рівнем духовності і культури, спроможної самостійно приймати нестандартні рішення, здійснювати вільний вибір, творчо мислити, гнучко реагувати на зміни обставин і самій їх творити. Зміна соціальної парадигми буття вимагає сьогодні переходу системи освіти на особистісно зорієнтовану парадигму. Для особистісно зорієнтованої освіти характерне визнання індивідуальності, самобутності кожної дитини, суб'єктний досвід якої має свою самоцінність і проявляється у вибірковості до світу, у способах засвоєння навчального матеріалу, емоційно-особистісному ставленні до об'єктів пізнання.

Тому у процесі фахової підготовки майбутнього вчителя музики саме особливості творчої діяльності мають стати предметом цілеспрямованого